

Elővették a bányászjárások ügyét, **Ion Iliescut** ki akarták hallgatni, [emberiség ellen elkövetett bűnökkel vádolják](#)

akárcsak elődjét, Nicolae Ceaușescut, akit negyedszázada kivégző osztag [puffantott le](#) egy târgoviște-i kaszárnya udvarán.

A forradalom tolvaja?

Ion Iliescu a rendszerváltás utáni Románia talán legnagyobb hatalommal bíró politikusa, aki 1989 és 1996, illetve 2000 és 2004 között volt az ország elnöke – az egykori reformkommunistának tartott politikus nevéhez fűződnek a rendszerváltás után lezajlott események, amelyekben több százan veszítették életüket. Nemcsak az 1989. december 22. után lelőtt áldozatok, hanem az 1990-es év júniusában bekövetkezett bányászjárás áldozatai is az ő lelkén száradnak. A kérdés persze ennél összetettebb, ma már nemcsak az ügyészek, hanem a történészek dolga is volna az igazság megközelítése – ám az események óta alig negyedszázad telt el.

ezekben

Corneliju Vadim Todor (Bukuresti, 20. Oktobar 1961)

Iliescu Udvarhelyen: egy felelősségre vont polgarmester és egy bátor riporternő

A cserehádi „trójai faló” érdekes módon nem az Iliescu-rezsim alatt szilárdult meg Székelyudvarhelyen: 1997. december 8-9-én karhatalmi erőszakot alkalmazva költöztették be az apácákat az épületbe, **Remus Opriș** kormányfőtitkár hathatós segítségével – ezután következett az évekig elhúzódó, de eredménytelen pereskedés.

2001. május 24., szerda délután igen fontos dátum volt Székelyudvarhely életében: Nicolae Ceaușescu 1988. évi látogatása után először tette román államelnök a székely anyaváros földjére a lábát. Ez a harmadik mandátumát töltő Ion Iliescu volt, aki az előzetes programhoz képest másfél órát késett az Ikos Confnál tett munkalátogatásáról. Fiatal újságíróként jómagam is ott várakozhattam a nemegyszer túlbuzgó, harsány, főleg bukaresti kollégák között több helyi médiában dolgozó munkatárssal.

Iliescu barna öltönyben és világoskék ingben szállt ki az autóból, **Szász Jenő** akkori polgármester nemzeti szalaggal átkötve, virágcsokorral, mosolyogva fogadta – a gyárban munkalátogatást tett az akkor 71 éves politikus, ott még vidám volt a hangulat. Azonban megneszeltük, hogy az elnök a programjától eltérően a csereháti épületet és a mellette levő román tannyelvű iskolát is meglátogatja – habár voltak olyan sajtósok, akik elmentek a készruhágyártól, a füles igaznak bizonyult, mert a konvoj tényleg kiment az épületekhez, ott már kevés újságíró volt.

Azt, hogy nem utolsó percben döntöttek a villámlátogatásról Iliescuék, az is bizonyította, hogy az iskolában népviseletbe öltözött gyerekek fogadták a bejáratnál, a csereháti iskolában szintén. Az épületben már komolyabb volt Iliescu, izzadt is, először **Mircea Dușa** akkori prefektussal (jelenleg Dușa a Ponta-kormány hadügyminisztere) és az apáccal tárgyalt, később az egyik testőr Szász Jenőt is behívta a terembe. A negyedórás zárt tárgyalás után Szász eléggé komolyan lépett ki a teremből, Iliescu mosolygósan – újságírókként egyből

lerohantuk, alig mondta el a kétmondatos protokollszövegét, amikor az udvarhelyi

Albert Krisztina

tévériporter nekiszegezte a kérdést: „Tudja, hogy Udvarhelyszéken ötszáz fogyatékos gyerek van?” – utalva arra, hogy a létesítmény eredetileg nekik készült.

Iliescu arca gyakorlatilag eltorzult, a „*M-aș mira...*” után nagyon agresszív, kioktató stílusra váltott, különben is zavarta, hogy a sajtósok megneszelték a csereháti kiruccanást. Mai napig a fülemben cseng a szava (egyébként borzasztó szájszaga volt): „A fost construit pentru copii Români-i-i-ei!” – úgy megnyomta az utolsó szót, hogy az addig Vigyoreszkunak is becézett emberre alig ismertünk rá. Néhány évvel később Băsescu már nála is vigyorgósabb volt, sőt, többször is „benézett” Udvarhelyre.

Mindenesetre Iliescu nem volt olyan kedves Udvarhelyen, mint a bányászokkal 1990-ben, amikor megköszönte a közreműködésüket a „rend” helyreállításában.

{youtube}a3odUFGqne4{/youtube}

Azóta az idő eltelt, az öreget pár napja még tiszteletbeli elnöki címétől is megfosztották pártjában. Talán tudnak ott is valamit. Talán mégis megérjük, hogy a rendszerváltás ártatlan halottaiért felelősségre vonják. Ne a bosszú vezéreljen, de szerintem ne is zavarjon bennünket, hogy valaki 85 éves – a bűn ugyanis nem évül el. Ne azért legyen nyerjen bűnbocsánatot egy egykori közéleti szereplő, egy óriási hatalommal bíró politikus, mert túl van a nyolcvanon vagy a kilencvenen. Igenis, a Biszku Bélák, az Iliescuk, a volt szekusok kerüljenek oda, ahová az igazságszolgáltatás küldi őket – és senki se legyen kivétel.

Az 1990. évi eseményekről több dokumentumfilm is van a youtube-on, aki nagyon bele akar merülni a témába, annak elsősorban Stere Gulea munkáját, a [Piața Universității-t](#) ajánlom. Iliescu és

Ma

rian Munteanu

(utóbbi volt az 1990. évi Egyetem téri tüntetők, a „golánok” vezetője) közötti 2009-ben felvett vitát itt lehet megnézni. Első forradalmi jelenésébe itt lehet belenézni, egy 1969-es megvillanása pedig [itt van.](#)